

11.1
25, 1957
117

JELENTÉS A POLITIKAI BIZOTTSÁGNAK
a szovjetunióbeli látogatásról

A Szovjetunió Kommunista Pártja Központi Bizottságának és a Szovjetunió kormányának meghívására október 16-22 között a Szovjetunióban tartózkodott Kádár János, Kállai Gyula és Czinege Lajos elvtárs.

Egyidejűleg a Szovjetunió vendégei voltak Bulgária, Csehszlovákia, Kuba, Lengyelország, Mongólia, a Német Demokratikus Köztársaság és Románia pártjainak első titkárai, miniszterelnökei és honvédelmi miniszterei.

Fidel Castro elvtárs nem tudta elhagyni Kubát, ezért kérte, hogy helyette O. Dorticos elnököt hívják meg Raul Castro honvédelmi miniszterén kívül. A szovjet vezetők hasonló meghívást intéztek a Vietnami Demokratikus Köztársaság és a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság vezetőihez is. Speciális helyzetük miatt a vietnami vezetők nem tudtak élni a lehetőséggel, Kim Ir Szen elvtársat pedig betegsége akadályozta a meghívás elfogadásában.

1.) A szovjetunióbeli tartózkodása során, október 18-án egy Moszkva környéki repülőtéren és egy másik katonai gyakorlótéren a vendégek megtekintették a légierők, illetve szárazföldi csapatok fegyverzetének legújabb példányait. Október 19-20-án a testvérpártok első titkárai, a kormányfők és a honvédelmi miniszterek látogatást tettek egy ürrepülőtéren, ahol bemutatták az ürrepülés és a rakétatechnika egyes eszközeit, majd jelenlétükben rakétákat és kozmikus berendezéseket bocsájtottak fel. E programpontok bonyolításában résztvettek az SzKP Politikai Bizottságának tagjai, póttagjai és a Központi Bizottság titkárai. Malinovszkij

elvtárs betegsége miatt nem tudott résztvenni a programban, a Szovjetunió katonai vezetését Grecko elvtárs és más - a kommunikéban megnevezett elvtársak - képviselték.

Az előzetes programban szerepelt a novoszibirszki tudományos központ megtekintése is. A látogatás elmaradt, mert egyes országok - Románia, Lengyelország - küldöttségei már jártak ott, s siettek haza, míg W. Ulbricht elvtárs a repülőut miatt nem vállalkozott a látogatásra. A magyar, a bolgár, a csehszlovák küldöttség, a szovjet elvtársakkal egyetértésben azt szorgalmazta, hogy a nyolc szocialista ország vezetőinek együttlétét inkább néhány aktuális, közös érdeklődésre számotartó kérdésnek kötetlen formában történő megvitatására kellene felhasználni. Ezért közös egyetértéssel, október 21-én pénteken kölcsönös tájékoztatásra és kötetlen véleménycserére került sor a nyolc ország vezetői között.

A szovjetunióbeli tartózkodás idején az SzKP Politikai Bizottsága két alkalommal ebédet adott a vendégek tiszteletére.

A közös programpontokon kívül Kádár, Kállai és Czinege elvtárs megtekintette a moszkvai "Interpress" nemzetközi fényképkiállítást, K. Hokusai japán festőművész képeinek gyűjteményét és a francia impresszionisták műveit a Puskin Muzeumban.

2.) Az Október 21-i véleménycsere napirendjén Gromikó elvtársnak az ENSZ közgyűlésről és az amerikai vezetőkkel történt találkozásról szóló információja, továbbá Gomulka elvtársnak az európai országok kommunista pártjainak az európai biztonság kérdésében tartandó tanácskozására vonatkozó tájékoztatása, továbbá a látogatásról kiadandó kommuniké jóváhagyása szerepelt.

A hat órás eszmecsere során több más kérdés - Vietnam segítése, a kínai helyzet értékelése, a kommunista pártok nagy tanácskozásának ügye - is felmerült, amelyhez az egyes küldöttségek vezetői csaknem valamennyien hozzászóltak. Dorticos elvtárs előzetesen a szovjet elvtársak tudomására hozta, hogy csupán arra van felhatalmazásuk, hogy meghallgassák a testvérpártok képviselőinek véleményét, de nem áll módjukban állástfoglalni az eszmecserén, ezért nem is kért szót.

A tanácskozás résztvevői meghallgatták Gromikó, illetve Gomulka elvtárs tájékoztatóját. Ezt követően az egyes pártok képviselői fejtették ki pártjuk álláspontját a legfontosabb kérdésekben. Az elsőként elhangzott magyar felszólalás után Ceausescu elvtárs azonnal szót kért és ellenezte azt, hogy a testvérpártok képviselői olyan kérdéseket is érintsenek, amelyek túlmennek Gromikó és Gomulka elvtárs információjának keretein, mert az nehéz helyzetbe hozná a román delegációt, ők ilyen kérdések megvitatására nem készültek fel, abban résztvenni nem tudnak. A többi küldöttség rámutatott, hogy miután kommunisták jöttek össze szabad véleménycseré céljából, s senki nem készül határozatok hozatalára, helytelen lenne korlátozni a kérdések körét, amelyek egyébként is az elhangzott beszámolókhoz kapcsolódnak. Ez után a tanácskozás normálisan folytatódott, annak során Ceausescu elvtárs ismét szót kért és néhány kérdésben kifejtette a román párt álláspontját. Az eszmecsere, amelyen a Szovjetunió Kommunista Pártját a teljes Politikai Bizottság és a Titkárság képviselte, a következő fő kérdések szerepeltek:

3.) A vietnami helyzet, annak távlatai.

Amerikai utjáról beszámolva, Gromikó elvtárs elmondta, hogy bár a vietnami helyzet nem szerepelt a Közgyűlés napirendjén, mégis a felszólalásokban ez volt a főkérdés. A szovjet külügyminiszter 52 ország államférfiával találkozott, s minden beszélgetésen az idő nagyobb részét ugyancsak Vietnaimnak szentelték. Így volt ez a Johnsonnal és a Ruskkal történt találkozásokon is.

A közgyűlésen a 121 tagállam háromnegyed része, mintegy 90 állam képviselője közvetlenül, vagy közvetve elítélte az Egyesült Államok agresszióját. Csupán a küldöttségek egynegyede, 29 állam küldötte magyarázta, vagy védelmezte az amerikaiak magatartását. Mindez az amerikaiak álláspontjának további elszigetelődéséről tanuskodik.

A Johnsonnal és Ruskkal folytatott eszmecsere során az amerikai vezetők a kérdés katonai oldaláról kifejtették, hogy készek a bombázások beszüntetésére, a csapatok kivonására, a támaszpontok megszüntetésére, ha a vietnami fél teljesíti az alábbi alternatívák valamelyikét:

- a.) beszünteti a harcot délen és kivonja "északi" csapatait;
- b.) befejeződik a harc;
- c.) abbahagyják a csapatok délre szállítását;
- d.) a VDK tesz valamilyen kezdeményezést;
- e.) a VDK megígéri, hogy valamilyen formában reagál az Egyesült Államok kezdeményező lépésére.

Gromikó elvtárs megjegyezte, hogy az első három alternatívát Rusk fejtette ki korábbi találkozásuk során, majd a két utolsó javaslatot utolsó találkozásuk alkalmából Johnson emlegette.

A vietnami kérdés politikai rendezésére Johnson és Rusk a következő alternatívákat mondta:

- a.) az 1954 évi genfi megállapodás szerint elképzelhetőnek tartják egységes kormány létrehozását Dél-Vietnamban,
- b.) beleegyeznének egész Vietnamban egységes kormánynak választások útján történő létrehozásába;
- c.) Vietnam semlegesítése olyan formában, hogy ne csatlakozhassék egyik társadalmi formációhoz sem.

(Ezzel kapcsolatban Johnson megjegyezte, hogy nem gondol a VDK társadalmi berendezkedésének megváltoztatására.)

Gromikó elvtársnak úgy tűnik, az amerikaiak keresik a kiutat a háborúból. Ha a vietnamiak csupán célzást tennének arra, hogy a bombázások beszüntetése és más amerikai lépések után kapcsolatot teremtenek, az amerikaiak azonnal felhagynának a légitámadásokkal. Az amerikai vezetők válaszlépések reménye nélkül nem hagyják abba a bombázásokat. Johnsonnak az országon belül nincs számottevő ellenzéke a vietnami kérdésben. A háború folytatása számára katonailag sem jelent problémát. A kiut keresésére, a háboru beszüntetésére az Egyesült Államok világméretű nemzetközi elszigetelődése kényszeríti őt.

A szocialista országok küldöttségei köszönettel fogadták Gromikó elvtárs beszámolóját. Valamennyi felszólaló, Ceausescu elvtársat is beleértve,

hangsúlyozta, a politikai kezdeményezések fontosságát. Brezsnyev elvtárs hangsúlyozta, bár a vietnamiak nem mindig szolgáltatnak teljes információt, a Szovjetunió a továbbiakban is minden szükségeset megad Vietnamnak. Javasolta, hogy egy új diplomáciai offenzíva kimunkálása és egyeztetése céljából a közeljövőben jöjjenek össze a Varsói Szerződés tagállamainak külügyminiszterei, vagy azok helyettesei.

Kádár elvtárs meglelégedéssel állapította meg, hogy a bukaresti tanácskozás állásfoglalása helyes volt, azt az egész világon jól fogadták. Az amerikai katonai győzelem nem látható. Bármennyire hiszünk és bizunk is, megfogható formában nem látjuk a vietnami katonai győzelmet sem. Ezért továbbra is központi kérdés az akciógység Vietnam megsegítésében. Elítélendő az akciógységet sabotáló kínai magatartás. Ma is aktuálisnak tartjuk az európai szocialista országok képviselőinek összejövetelét a vietnami szállítások koordinálása ügyében.

Zsivkov elvtárs elmondta, a vietnami kérdésben nincs világos perspektívánk. Azt ismétljük, amit a vietnamiak mondanak, ez pedig csupán a kínai és a vietnami párt véleményét tükrözi. A Mihajlov elvtárs vezette delegációjuknak úgy tűnt, hogy az utóbbi időben katonailag romlottak a vietnamiak pozíciói. A további harc sikere érdekében célszerű lenne nyíltan megmondani, ki segíti Vietnámot, s ki akadályozza az egységet.

Gomulka elvtárs eltulzottnak látta Zsivkov elvtárs katonai értékelését. A jelen helyzetben lengyel vélemény szerint nem a segély a döntő kérdés, hiszen Vietnam annyit kap, amennyit kér. Nem a segélyt kell növelni, inkább meg kell vizsgálni, mennyire tudják felhasználni. A haiphongi kikötőben hónapokig állnak kirakatlanul a lengyel hajók. A kirakott áruk egy része tönkremegy, a vietnami elvtársak nem képesek elszállítani azokat. Nem támogatta a szállítások koordinálásával kapcsolatos magyar javaslatot, mert véleménye szerint egy ilyen tanácskozás semmit nem változtat a mai helyzeten.

A lengyel párt szerint a vietnami háború most komoly szakaszába lépett és döntő fontossággal bírnak a harc politikai kérdései. A további következtetéseket elsősorban a vietnamiaknak kell levonni. Ha segítségünkkel ők képesek a harc folytatására, mi ne siessünk a következtetéseinkkel.

A jelen véleménycsere akkor lenne igazán értékes, ha közöttünk lennének a vietnamiak, s mi hallanánk az ő véleményüket is. E nélkül a mi álláspontunk a levegőben lóg. Jelenleg nem az általános véleménycsere a fontos, ennél többre van szükség: valamilyen konkrét következtetésre kell jutni. Meg kell találni azt a kedvező pillanatot, amikor a harcot délen nem abbahagyva, követelve észak bombázásának beszüntetését, meg lehet kezdeni olyan tárgyalások lefolytatását, amelyek eredményeként a háború a mi javunkra fejeződik be. Ha a háború befejezése az amerikaiak előnyére történne, ez hatalmas csapás lenne a nemzetközi kommunista mozgalom, a szocialista országok tekintélyére, az egész haladó világra.

Ceausescu elvtárs kijelentette, hogy a román párt szerint a vietnamiak békés viszonyok között szeretnék építeni a szocializmust, nincsenek harcias terveik, csupán hazájukat védelmezik. Helyükbe ezt tenné a román nép is. A vietnamiak közölték Maurer elvtárral: minden szocialista ország segíti őket, s külön kiemelték a Szovjetuniót és Kínát. Pham Van Dong hangsúlyozta, hogy a szocialista országok minden szállítmányát hiánytalanul és időben megkapják. A román párt nem kételkedik a vietnamiak szavaiban, ezért e kérdésben nem tud bírálni egy szocialista országot sem. Vietnámot úgy lehetne jobban segíteni, ha erőteljesebben mozgósítanák a viláközvéleményt. Ebben a kérdésben valamennyi pártnak van tennivalója. Az amerikaiak akkor hagyják abba az agressziót, ha érezni fogják a viláközvélemény nyomását.

Ceausescu elvtárs szavaira válaszolva Bresznyev elvtárs megjegyezte, hogy a Szovjetunió már korábban kezdeményezte a nemzetközi szervezetek és mozgalmak mozgósítását, de eddig minden fórumon az történt, hogy a kínai küldöttek a néptömegek felrázása helyett a Szovjetuniót kezdték méltatlanul rágalmazni, s ezzel botrányba fullasztották az összejöveteleket.

4.) Az atomfegyverek elterjedésének megakadályozását célzó egyezmény kérdése.

Gromikó elvtárs tájékoztatója szerint e kérdésben, hosszú évek vitái után határkőhöz jutottak, kialakultak egy elfogadható egyezmény körvonalai. E téma is jelentős helyet-kapott a Johnsonnal és a Ruskkal folytatott tárgyalásokon; az amerikai vezetők-készenek mutatkoznak az egyezmény megkötésére. Ugy tűnik, a szocialista országok nyomására eldöntötték, hogy az NSZK-t nem vonják be az atomklubba. A jelenlegi pozitív amerikai magatartást a szovjet fél arra igyekszik felhasználni, hogy minél több megszorítást fogadtasson el. Így szovjet részről elérték, hogy az amerikaiak beleegyeztek: a nemzeti keretek mellett a csoportosulásokon keresztül se juthasson hozzá egy állam se a fegyverhez.

Az elkövetkező időszakban az egyezmény aláírása előtt a Szovjetunió még pontosabban egyeztetni az álláspontokat, így többször kíván konzultálni a szocialista országokkal is.

Az egyes szocialista országok küldöttségeinek vezetői köszönetüket fejezték ki Gromikó elvtárs információjáért, s egyetértettek a szovjet állásponttal. Hangsúlyozták, hogy az egyezmény megkötése a nemzetközi légkör enyhülését, a háborus veszély csökkentését szolgálja. Ez a lépés is békepolitikánk erejét fogja demonstrálni.

Kádár elvtárs megállapította, hogy nem bűn, hanem helyes és szükséges még az ellenséggel is kontaktusban lenni, tárgyalásokat folytatni és megállapodásokat kötni, ha az közös ügyünket szolgálja.

Ceausescu elvtárs szükségesnek tartotta, hogy az egyezmény garantálja azon államok sértetlenségét atomtámadással szemben, amelyek nem fognak e fegyverrel rendelkezni.

5.) Az európai országok kommunista pártjainak tanácskozása az európai biztonság kérdésében.

Tájékoztatójában Gomulka elvtárs elmondta, hogy a tanácskozás összehívásának gyakorlati kérdéseiről véleménycserét folytatott W. Rochet elvtárral.

A tanácskozás okmányának előkészítése és a gyakorlati teendők kidolgozása céljából nyolc párt képviselőinek részvételével Szerkesztő Bizottság összehívását javasolják. A bizottságban a lengyel, a szovjet, az NDK, a román, az olasz, a francia, az osztrák és a finn párt képviselői lennének. Ugy gondolják, hogy a Szerkesztő Bizottság tagjai sorába helyes lenne bevonnni minden olyan európai testvérpárt képviselőjét is, amelyik ezt igényli. A Szerkesztő Bizottság létrehozásával kapcsolatos konzultációk 1967 január 20-ig befejeződnenek, s utána a jövő év első felében meg lehetne tartani a tanácskozást. A Szerkesztő Bizottság ülésére Varsóban, a tanácskozásra Bécsben kerülne sor. A tanácskozáson a szocialista országok pártjait a Politikai Bizottság tagja képviselné. (E kérdések részletes megvitatására a közeljövőben a lengyel párt képviselője Budapestre jön.)

A delegációk vezetői megköszönték Gomulka elvtárs tájékoztatóját. Aláhúzták, hogy a tanácskozás a legfontosabb európai kérdés megoldását, a kommunizmus befolyásának növekedését, egységünk erősödését, közös erőfeszítéseink koncentrációját szolgálná.

Kádár elvtárs egyetértett Gomulka elvtárs javaslataival. Hangsúlyozta, hogy bár az európai biztonság kérdése még nem érett meg a megoldásra, de megérett a helyzet arra, hogy aktívan dolgozzunk ebben az irányban. Lehetséges, hogy az európai biztonság kérdése állami vonalon is jelentkezni fog, ezért a külügyminisztériumok ezt tartsák számon, s tegyenek javaslatot pártjaiknak és kormányaiknak.

Ceausescu elvtárs közölte, hogy a román párt vezetése még nem foglalkozott e kérdésekkel, ezért ők nem tudnak állástfoglalni, de szükségesnek tartja megjegyezni, hogy az európai biztonság kérdéseivel talán jobb lenne államközi

vonalon foglalkozni. Ha a pártok sajátítják ki a kezdeményezést, félő, hogy csökken a gondolat-tömegvonzása. . Az eddigi regionális párttalálkozók negatív tapasztalatai miatt a román párt-idegenkedik a hasonló összejövetelek gondolatától.

6.) A kommunista és munkáspártok új nemzetközi tanácskozása összehívásának kérdése.

Brezsnyev elvtárs megállapította, hogy a nemzetközi kommunista mozgalom választat elé került. Dönteni kell: vagy továbbra is hallgatunk a kínaiak által már régen felrugott egység-féltéséből kiindulva, vagy pedig számot vetünk a nemzetközi kommunista mozgalomban kialakult helyzettel s konkrét lépéseket teszünk a tisztulás irányában. A kínai párt olyan elhajlást képvisel, amelyet közös ügyünk érdekében világosan fel kell tárni. A nagy tanácskozás szükséges azért is, hogy a bonyolult nemzetközi helyzetben kidolgozzuk az elkövetkező időszak egyeztetett vonalát. Hosszabb történelmi távlatra össze kell igazítani az imperialisták beszivárgási politikája elleni közös teendőinket is.

Az elkövetkező időszakban szükségesnek látszik, hogy a nagy tanácskozás összehívásának eszméje napirenden legyen. A tanácskozásra akkor is sort kell keríteni, ha azon nem vesz részt a KKP és még más 2-3 párt.

A román elvtársak kivételével, a résztvevők egyetértettek a nagy tanácskozás napirendre-tűzésének gondolatával. Hangsúlyozták, hogy a KKP-vel szemben az utóbbi 2 évben alkalmazott taktika helyesnek bizonyult.

Kádár elvtárs kijelentette: a pekingi események azt mutatják, hogy hosszú ideig nem tudunk egységre jutni velük. A kínai vezetők annyira a szakításra törekednek, hogy még a semlegességet sem tűrik meg. 5-6 évvel ezelőtt egyes pártok előtt úgy tűnt, hogy elegendő, ha leül három-három szovjet és kínai vezető, s helyreáll az egység. Ez az illúzió ma már a múlté. Ma mindenki számára világos, hogy az okok sokkal mélyebben vannak. Mi kongresszusra készülünk, felelősségünk van népünk, pártunk előtt, ezért nem hallgathatunk a nemzetközi kom-

munista mozgalom fő kérdéseiről. Internacionalista elveinket tagadnánk meg, ha nem gondolkoznánk egységünkön.

Novotny elvtárs rámutatott: a mi pártjaink nem a II. Internacionáléhoz tartoznak, ahol mindenki azt csinálja, amit akar. Szükség van közös, egyeztetett koncepcióra. Ezt csak a nagy tanácskozás dolgozhatja ki. A kínai párt vonala az alapkérdésekben eltért a marxizmustól. Valamennyiünk közös kötelessége ennek feltárása.

Gomulka elvtárs megállapította: az új helyzetnek az a fő vonása, hogy a KKP leleplezte magát, mint aki nem akar egységet az imperializmussal szemben. Ez a magatartás a fő oka több-párt eltávolításának a KKP-től. Az idő érleli a nagy tanácskozás feltételeit. Ma más a helyzet, mint két évvel ezelőtt. A nemzetközi kommunista mozgalomnak szüksége van közös álláspontra. Nem hallgathatunk, el kell mondani véleményünket a szakadár kínai politikáról. A közeljövőben nincs lehetőség a KKP bevonására az egységes antiimperialista frontba. Ezért nincs mire várni, azt kell tenni, ami szükséges, hogy ezzel is segítsük a kínai kommunisták visszatérését a helyes útra. A tanácskozás fő célja nem Kína kiátkozása, hanem a helyes útra, a közös táborba való visszavezetése lesz. Gomulka elvtárs szerint az európai pártok tanácskozása után konkrétan vissza lehetne térni a nagy összejövetel kérdésére.

Ceausescu elvtárs szerint a nagy tanácskozás gondolata ma sem aktuális, a légkör - éppen Vietnam miatt - nem alkalmas ilyen kezdeményezésre. Bár a nemzetközi kommunista mozgalomban sok nyitott kérdés vár tisztázásra, de a jelen körülmények között azokat a testvérpártok kétoldalú találkozóján kell megvitatni. Még fontosabbnak tűnik, hogy minden párt, nagy felelősségtudattal áthatva, saját maga mélyen elemezze a kérdéseket.

7.) A Kinában végbemenő események.

A testvérpártok képviselői aggodalommal beszéltek a kínai eseményekről.

Brezsnyev elvtárs megállapította, hogy politikai folyamatok eredményeként ott most a proletárhatalmat fenyegető jelenségeknek vagyunk tanui. Az elmúlt időszakban még féktelenebbé vált a szovjetellenesség, a szocialista országoktól való elhatárolódás. Megfigyelhető a párt szerepének csökkenése, a katonai erők befolyásának erősödése. A párt vezető szerveit ma már katonai stábok helyettesítik. A féktelen szovjetellenes uszítás, a szovjet párt soraiban megfigyelhető aggodalom miatt az SzKP KB zárt levélben kívánja tájékoztatni a párttagságot a kínai eseményekről.

Gomulka elvtárs nyugtalanítóan látja a helyzetet. Bár kevés a rendelkezésre álló tényanyag, s a folyamatok jobb megértéséhez még mélyebb elemzés szükséges, mégis nyilvánvaló, hogy Kinában nem forradalom zajlik. A látható események spanyolfala mögött harc folyik a párt azon erői ellen, amelyek nem értenek egyet a párt-jelenlegi fő vonalával.

Kádár elvtárs aláhuzta: ami Kinában történik, nem lehet belső kérdés. Mi nem traktáljuk az embereket pekingi csemegékkel, mégis el kell határolni magunkat attól, ami ott történik, mert az egyszerű emberek végső soron azt is a kommunisták számlájára írják.

Gromikó elvtárs megemlítette: amerikai tartózkodása során Johnson és Rusk közölte, hogy rendszeres kontaktusban vannak a Kínai Népköztársasággal. A Szovjetunió az idén is szorgalmazza a népi Kinának az ENSZ-be való felvételét, de úgy tűnik, egy sor ázsiai és afrikai ország most kisebb hévvel védi e tézist. Sz állam azon képviselői, akikkel Gromikó elvtárs New-Yorkban tárgyalt, egybehangzóan állították, hogy a jelenlegi kulturális kampány külpolitikailag izolálja Kinát.

Ceausescu elvtárs közölte, hogy a kínai kérdésben nem kíván állást foglalni, miután az nem tartozik ide.

8.) A német kérdéssel való foglalkozás.

Gomulka elvtárs kitért arra, hogy Európa központi ügye a német kérdés. Az NSZK-hoz való viszonyban a Varsói Szerződés tagállamainak egységesen koordinált vonalat kell vinni. Bonn gyenge pontokat keres sorainkban, egyesektől engedményeket akar kicsikarni, hogy utána ezzel zsaroljon más szocialista országokat. E téren már ért is el bizonyos sikereket. Figyelemre méltó az NSZK jelenlegi belpolitika helyzete. Nincs kizárva egy krízis lehetősége; elképzelhető, hogy Erhard lekerül a színről. Ez is arra kötelez bennünket, hogy alaposabban foglalkozzunk a német kérdéssel. A lengyel párt javasolja, hogy az NSZK javaslataival kapcsolatos egységes álláspont kialakítása végett a közeljövőben jöjjenek össze a Varsói Szerződés tagállamainak külügyminiszterei, vagy azok helyettesei.

9.) A szovjet-amerikai viszony.

Gromikó elvtárs beszámolt arról, hogy rajta keresztül Johnson meghívta a szovjet vezetőket az Egyesült Államokba; egyben jelezte, hogy maga is szeretne ellátogatni a Szovjetunióba. A javaslatra a nyilvános választ Brezsnyev elvtárs adta meg a szovjet-lengyel barátsági gyűlésen mondott beszédében, ahol rámutatott, hogy a szovjet-amerikai viszony fejlődése a vietnami agresszió egyenes függvénye.

10.) A véleménycsere alkalmából valamennyi küldöttség ismételten üdvözölte a szovjet elvtársak kezdeményezését, megköszönte a katonai technika megtekintésére vonatkozó meghívást. A látottak mindenkinél mély benyomást, nagy megelégedést keltettek. A bemutatott fegyverek a szovjet hadsereg jelentős fejlődéséről tanuskodnak, s azok nagy biztonságot nyújtanak valamennyi szocialista országnak. A látottak egyben képet adnak a szovjet nép áldozatvállalásának méreteiről is.

11.) Az eszmecsere résztvevői megelégedéssel nyilatkoztak a tanácskozásról is. Megállapították, hogy egymás álláspontjának ismerete biztosabbá teszi

a testvérpártok általános politikai orientációját, a véleménycserék a közös harc javát szolgálták.

- A nyolc párt képviselőjének felszólalásából kitűnt, hogy közülük hét teljesen egységes véleményen van abban is, hogy mit tart ma a külpolitika és a nemzetközi kommunista mozgalom legfontosabb kérdéseinek, e kérdések s a követendő ut megítélésében is. A román párt ismert külön álláspontja ilyen módon ott teljesen elszigetelődött.

12.) A szovjetunióbeli látogatásról kiadott közlemény elfogadása során Kádár elvtárs javasolta, írjuk be, hogy a megvitatott kérdésekben egyetértés alakult ki. Ceausescu elvtárs ezt ellenezte, arra hivatkozott, ez az állítás nem felel meg a tényleges helyzetnek. Ezután a javasolt fogalmazás nem is került be a szövegbe.

.....

13.) A magyar küldöttség moszkvai tartózkodása során Brezsnjev elvtárs közölte Kádár elvtárral, hogy Dorticos és R. Castro elvtárs egy ideig még Moszkvában marad. A velük folytatandó tárgyalásokon elsősorban Kuba további gazdasági megsegítését fogják megvizsgálni. Fidel Castro ismételt meghívása alapján, Brezsnjev elvtárs a jövő év első negyedében valószínűleg Kubába látogat. Brezsnjev elvtársék úgy látják, a kubai elvtársak befolyásolása érdekében hasznos lenne, ha más európai szocialista országok vezetői is ellátogatnának Havannába.

14.) U Thant jövőjével kapcsolatban Gromikó elvtárs elmondta, van valami mesterkéltség a burmai diplomata magatartásában. U Thant közölte, hogy ez év végén, az akkori események fényében, ismételten megvizsgálja főtitkári működésének lehetőségeit. Miután Ne Win eltanácsolta U Thant-ot a Burmába való visszatéréstől, valószínűleg elfogadja főtitkári megbízatásának meghosszabbítását.

Határozati javaslat

1.) A Politikai Bizottság jóváhagyólag tudomásul veszi a beszámolót.

2.) A Politikai Bizottság egyetért a szovjet elvtársak azon javaslatával, hogy a Vietnam melletti diplomáciai offenzíva tartalmának és módszereinek egyetértésére jöjjenek össze a Varsói Szerződés tagállamainak külügyminiszterei, vagy azok helyettesei.

A Politikai Bizottság - figyelembevételével, hogy a románok korábbi elutasító válasza után a lengyel elvtársak is célszerűtlennek találják, - leveszi napirendről a vietnami szállítások ügyében indítványozott pártközi találkozóra vonatkozó kezdeményezésünket.

3.) A Politikai Bizottság egyetért azzal, hogy dolgozzunk a kommunista és munkáspártok széles tanácskozása feltételeinek megteremtése érdekében oly módon, hogy az esetleg a jövő év közepe tájára, vagy még 1967. folyamán létrehozható legyen.

4.) A Politikai Bizottság támogatja az európai biztonság kérdésében összehívandó nemzetközi párttalálkozóra a moszkvai eszmecsere során előterjesztett lengyel javaslatokat.

5.) A Politikai Bizottság egyetért a lengyel elvtársak azon javaslatával, hogy a Német Szövetségi Köztársaság kezdeményezéseivel kapcsolatos egységes reagálás koordinálása végett találkozzanak a Varsói Szerződés külügyminiszterei, vagy azok helyettesei.

6.) Javasolja, hogy Kállai Gyula elvtárs a Minisztertanács következő ülésén adjon tájékoztatást a Szovjetunióban tett látogatásról, az ottani eszmecsere kérdéseiről olyan vonatkozásban, amelyek kormányülésen tárgyalhatók.

Budapest, 1966. október 25.

Összeállította: Erdélyi Károly s.k.

Jóváhagyta: Kádár János s.k.

